

Dr. sc. Jadranka DABOVIĆ ANASTASOVSKA,
redovita profesorica,
Univerzitet „Sv. Kiril i Metodij“ u Skoplju,
Pravni fakultet „Justinijan Prvi“
j.dabovicanastasovska@pf.ukim.edu.mk

UDK 347.4/.5:004.8
347.77/.78:004.8
004.8:34
Rad stigao: 24. travnja 2026.
Rad prihvaćen: 12. svibnja 2026.
Izvorni znanstveni rad

Dr. sc. Ana PEPELJUGOSKA STOJKOSKA, Odvjetnica,
Odvjetničko društvo Pepeljugoski,
apepeljugoska@pepeljugoski.com.mk

NEKI PRAVNI IZAZOVI KORIŠTENJA ALATA UMJETNE INTELIGENCIJE

Sažetak: *Autori ovoga rada usporedno se osvrću na postojeći pravni okvir za reguliranje umjetne inteligencije. Fokus rada stavljen je na izazove s kojima se suočava pravna praksa u poznatim slučajevima koji se odnose na odgovornost za štetu uzrokovanu alatima umjetne inteligencije, kao i na mogućnost njihove uporabe za stvaranje intelektualnih tvorovina, osobito na izazove za nositelje izuma i autorskih djela te na druga otvorena pitanja prava intelektualnog vlasništva.*

Autori se suočavaju s pitanjem koje nije novo, osobito za one koji se bave novim pravnim disciplinama (poput prava intelektualnog vlasništva, prava tržišnog natjecanja, potrošačkog, ekološkog ili svemirskog prava): uspijeva li pravo pratiti i učinkovito regulirati nove situacije nastale razvojem tehnologije ili za njima zaostaje. S tim u vezi, postavlja se i pitanje mogu li se klasični pravni instituti primijeniti analogijom.

U radu autori nastoje odgovoriti na pitanje mogu li se i na koji način pravni propisi koji uređuju odgovornost za štetu, u nedostatku posebne regulative, primijeniti na štetu uzrokovanu korištenjem alata umjetne inteligencije. Kao radnu hipotezu iznose i tvrdnju da razvoj inovativnih tehnologija treba poticati, ali da oni koji od njih imaju koristi moraju snositi i rizike koje takav razvoj nosi.

Autori nadalje analiziraju pitanje što je umjetna inteligencija te je li ona tek alat za ubrzano stvaranje izuma koji se mogu zaštititi patentima, znanstvenih radova i drugih autorskih djela. Posebna se pozornost posvećuje i odnosu između stvaratelja umjetne inteligencije, korisnika tih alata i subjekata koji ih stavljaju u gospodarski promet.

Ključne riječi: *umjetna inteligencija, intelektualno vlasništvo, uporaba, odšteta, odgovornost.*

1. Uvod

Razvoj umjetne inteligencije (dalje: AI) predstavlja jednu od najdubljih i najbržih tehnoloških transformacija suvremenog društva. Za razliku od ranijih tehnoloških revolucija, koje su prvenstveno mijenjale proizvodne procese ili komunikacijske obrasce, AI zahvaća samu srž ljudske intelektualne aktivnosti – odlučivanje, prosuđivanje, stvaranje i inoviranje. Time se otvaraju složena pravna pitanja koja prelaze